

22.07.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**22 Temmuz 2020
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

22 Temmuz 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Erat Sevkiyat Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 2775)
- Dövizle Askerlik Hizmeti Uygulama Esasları Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 2776)
- İl Özel İdareleri ile İl Özel İdarelerinin Üyesi Oldukları Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik
- Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Askeralma Yönetmeliği
- Afyon Kocatepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2016/4)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2020/16)
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2020/17)
- Şirket Kuruluş Sözleşmesinin Ticaret Sicili Müdürlüklerinde İmzalanması Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

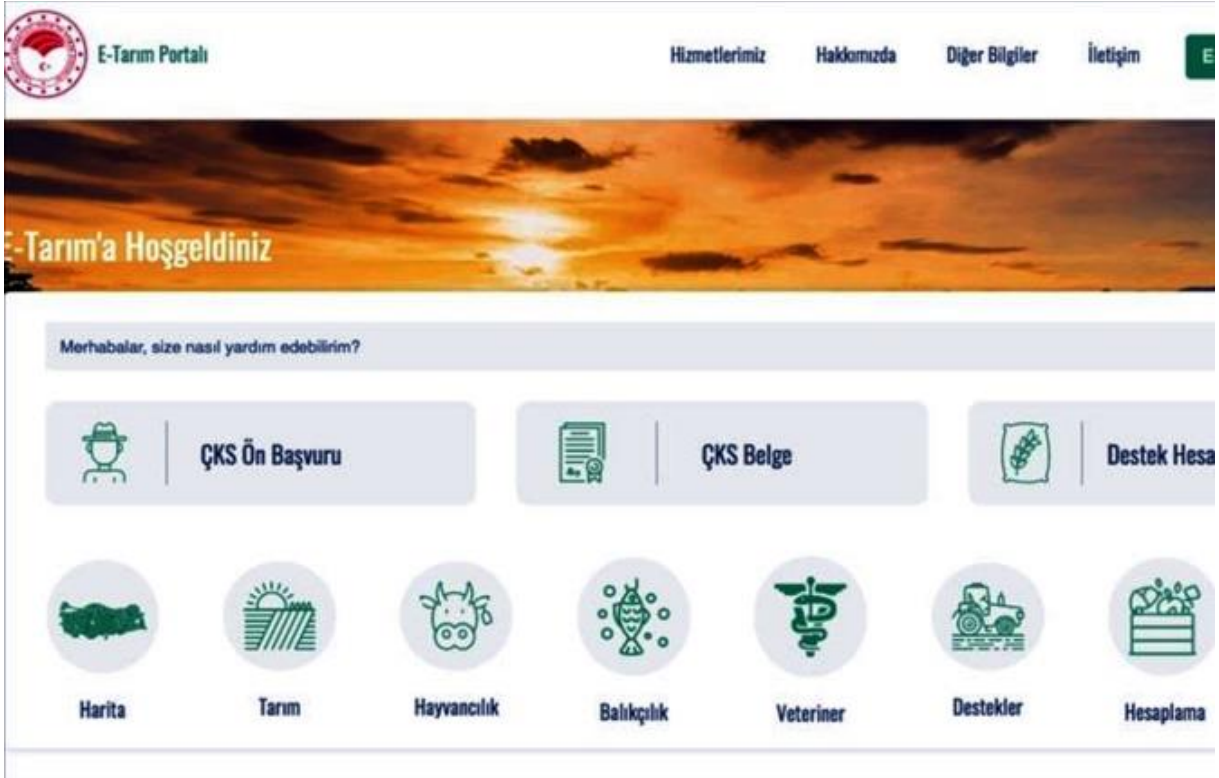
YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 11/6/2020 Tarihli ve E: 2018/88, K: 2020/24 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 18/6/2020 Tarihli ve 2017/39987 Başvuru Numaralı Kararı

e-Tarım portalı yarın tanıtılacak

Tarımsal ve hayvansal kayıt ve işlemlerin tek bir platformda toplandığı e-Tarım portalının tanıtımı yarın yapılacak.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, tanıtım toplantısı, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin katılımıyla gerçekleştirilecek.

Bakanlığın 2023 hedefleri doğrultusunda tarımda dijitalleşme adımlarından olan e-Tarım portalı sayesinde başta çiftçiler olmak üzere tüm vatandaşlar, iş ve işlemlerini il ve ilçe müdürlüklerine gitmeden evraksız online yapabilecek.

Söz konusu portal ile çiftçiler, artık Türkiye'nin her yerinden zaman kaybetmeden, bürokratik süreçlere takılmadan destekleme ön başvurularını, Çiftçi Kayıt Sistemi ön kayıt ve başvuru durumlarını, çiftçi kayıt belgesini, hayvanların ölüm, doğum, satış ve hastalık bildirim işlemlerini, hayvan nakil ve hayvan pasaportu belgelerini, işletme tescil belgesi gibi birçok belge teminini ve takip işlemini bu sistemden anlık tamamlayabilecek.

Ayrıca kayıtlı tarım arazilerinin ada-parcel bilgilerine, bu parseller üzerinde kayıtlı ürün bilgilerine erişim sağlanıp, işlem yapılabilir.

e-Devlet şifresiyle giriş yapılabilen portalla vatandaşların tarımsal faaliyetlerini tek bir çatı altında görmesine olanak sağlandı.

Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi mayısta arttı

Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE), mayısta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,62, bir önceki aya göre yüzde 0,61 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs ayına ilişkin Tarım-GFE verilerine göre, endeks Mayıs'ta bir önceki aya göre yüzde 0,61, geçen yılın Aralık ayına göre yüzde 3,13, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,62 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 10,31 artış gösterdi.

Ana gruplar itibarıyla Mayıs'ta bir önceki aya göre tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksi yüzde 0,47, tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksi yüzde 1,43 yükseldi.

Yıllık bazda tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksi yüzde 6,09, tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksi yüzde 9,95 arttı.

Alt gruplar

Yıllık bazda en fazla azalış yüzde 4,93 ile enerji ve yağlar alt grubunda görüldü.

Mayıs'ta geçen yılın aynı ayına göre azalış gösteren diğer alt gruplar yüzde 1,3 ile tarımsal ilaçlar ve 0,8 ile gübre ve toprak geliştiriciler oldu. Söz konusu dönemde en fazla artış yüzde 10,68 ile hayvan yemi, yüzde 10,13 ile makine bakım masrafları ve yüzde 9,81 ile diğer mal ve hizmetler alt gruplarında gerçekleşti.

Aylık en fazla azalış yüzde 2,62 ile tohum ve dikim materyali alt grubunda yaşandı.

Bir önceki aya göre azalış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 1,41 ile veteriner harcamaları ve yüzde 0,34 ile gübre ve toprak geliştiriciler oldu. Mayıs'ta artışın yüksek olduğu alt gruplar ise yüzde 1,42 ile enerji ve yağlar, yüzde 0,92 ile diğer mal ve hizmetler ve yüzde 0,81 ile makine bakım masrafları olarak belirlendi.

Kırsal kalkınma için 71 projeye 71 milyon lira hibe

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Avrupa Birliği (AB) Kırsal Kalkınma Programı (IPARD-II) çerçevesinde, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması sektöründe 71 projeye 71 milyon lira hibe desteği sağlanacağını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, "yerinde üretim, yerinde işleme ve yerinde kalkınma" anlayışıyla kırsaldaki yatırımları desteklemeye devam ettiklerini belirtti.

Bu çerçevede, kırsalı kalkındırmak, kente göçü önlemek, kadın ve genç girişimcileri desteklemek ve istihdama katkı sağlamak amacıyla IPARD-II kapsamında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu aracılığıyla çeşitli sektördeki yatırımlara yüzde 40 ila yüzde 70 arasında hibe desteği verdiklerini anımsatan Pakdemirli, şunları kaydetti:

"Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumumuzun uyguladığı IPARD-II Programı çerçevesinde 25 Kasım 2019 tarihinde yayımlanan 8. Başvuru Çağrı İlanı kapsamında uygun bulunan projelerin 2. grup sonuçları belli oldu. Buna göre, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması sektöründe açıklanan 71 projeye 71 milyon lira hibe desteği sağlanacak. Bu hibe sayesinde kırsalda 183 milyon lira tutarında yatırımın hayata geçirilmesi hedefleniyor."

Pakdemirli, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanmasıyla ilgili fiziki varlıklara yönelik yatırımlar tedbirinde açıklanan projelerin, 43'ünün süt işleme tesisi ve süt toplama merkezi, 3'ünün kırmızı et işleme ve kesimhane, 4'ünün kanatlı eti işleme ve kesimhane, 1'inin su ürünleri işleme, 20'sinin meyve-sebze işleme ve soğuk hava deposu yatırımlarını kapsadığını ifade etti.

Şekerbank'tan çiftçiler için kampanya

Şekerbank, ürününü lisanslı depolara teslim eden çiftçilerin nakit ihtiyaçları için Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) teminatlı kampanya başlattı. Banka kampanya ile çiftçilere 9 aya varan vadeler ve yüzde 0,79'dan başlayan faiz oranlarından yararlanma fırsatı sunuyor.

Nakit ihtiyacı karşılanacak

Banka kampanya kapsamında, ürününü lisanslı depolara teslim eden çiftçilere ürün senetlerini teminat göstererek 9 aya varan vadeler ve yüzde 0,79'dan başlayan faiz oranlarıyla nakit ihtiyaçlarını karşılama fırsatı sunuyor. Ürünlerini sağlıklı koşullarda depolayarak fiyat avantajından yararlanmak isteyen çiftçiler, 31 Temmuz 2020 tarihine kadar Şekerbank şubelerine başvuru yapabilecek.

Şekerbank KOBİ, Perakende ve Tarım Bankacılığı Genel Müdür Yardımcısı Tuğbay Kumoğlu yeni kampanyalarıyla ELÜS sahibi çiftçilere hızlı bir finansal çözüm getirmeyi hedeflediklerini belirterek "Kampanyamız ile hasadını değerinde satışa sunmak isteyen çiftçilerimiz hem sağlıklı bir şekilde ürünlerini depolayacak hem de nakit ihtiyacını karşılayacak. Çiftçilerimizin üretimini artırmak için onların yanında olmaya devam edeceğiz" dedi.

Lokanta ve kafelerin çalışma saati kısıtlamaları kaldırıldı

İçişleri Bakanlığı genelgesine göre lokanta, restoran, kafe, kiraathane, çay bahçesi gibi işletmelerin çalışma saatine yönelik kısıtlamalar kaldırıldı.

ANKARA – İçişleri Bakanlığı salgın önlemleri kapsamında başlattığı lokanta, restoran, kafe, kiraathane vb. işyerlerinin çalışma saati kısıtlamasını kaldırdı.

Bakanlık, illere gönderilen genelgeye ilişkin yaptığı açıklamada, “21 Temmuz’dan itibaren lokanta, restoran, kafe, kafeterya, çorbacı, kokoreççi, çiğ köfteci, kiraathane, kahvehane, çay bahçesi, dernek lokali vb. işletmelerin çalışma saatlerine yönelik kısıtlamalar kaldırıldı. Bu işletmeler, genel mevzuatları ve ruhsatlarında belirtilen saat aralıklarında faaliyette bulunabilecek” denildi.

Kapsamdaki işletmeler daha önce 24.00’a kadar açık kalabiliyordu.

Yine illere gönderilen genelge ile marketler, pazar/satış yerleri, berber, güzellik salonu/merkezi, kuaför vb. iş yerleri ile alışveriş merkezlerinin çalışma saatlerine yönelik kısıtlamalar kaldırıldığı hatırlatıldı.

İçişleri Bakanlığı genelgesi, yasağın otomatik olarak kalktığı anlamına gelmiyor. Bu genelgenin gereğince her il ve ilçede valilikler ve kaymakamlıklarca gerekli İl/İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurulu kararları alınacak.

Hazine 4,3 milyar lira borçlandı

Hazine ve Maliye Bakanlığı, bugün gerçekleştirdiği iki tahvil ihalesinde 4 milyar 342,7 milyon lira borçlanmaya gitti.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, ilk ihalede 13 ay (392 gün) vadeli, kuponsuz devlet tahvilinin ilk ihracını gerçekleştirdi. İhalede basit faiz yüzde 9,57, bileşik faiz yüzde 9,53 oldu.

Nominal teklifin 2 milyar 252,1 milyon lirayı bulduğu ihalede, nominal satış 602 milyon lira, net satış 545,8 milyon lira olarak gerçekleşti.

Kamu kuruluşlarından teklif gelmeyen ihalede, piyasa yapımcılarından 2 milyar 656 milyon liralık teklif değerlendirildi ve bu kesime 1 milyar liralık satış yapıldı.

Hazine ikinci ihalede ise 4 yıl (1456 gün) vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli, Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı'na (TLREF) endeksli devlet tahvilinin ilk ihracını gerçekleştirdi. İhalede dönemsel faiz yüzde 2,57 oldu.

Nominal teklifin 3 milyar 57 milyon lirayı bulduğu ihalede, nominal satış 1 milyar 208 milyon lira, net satış 1 milyar 196,9 milyon lira olarak gerçekleşti.

Kamu kuruluşlarından teklif gelmeyen ihalede, piyasa yapımcılarından 3 milyar 126 milyon liralık teklif geldi ve bu kesime 1 milyar 600 milyon liralık satış yapıldı.

Böylece Hazine, piyasaya toplam 4 milyar 342,7 milyon lira borçlandı.

‘Düşük borçlulukla pozitif ayrıştık’

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Türk halkının bilinçli davranışları ile hane halkının düşük borçluluk oranının ekonomiyi diğer ülkelerden pozitif yönde ayrıştırdığını belirterek, “Hedefimiz mevcut kazanımlarla birlikte katma değerli üretim ve ihracat artışını koruyarak, güçlü, sağlam bir Türkiye ekonomisi oluşturmak” ifadelerini kullandı.

Albayrak, Twitter hesabından, Türkiye’de toplam krediler içinde konut kredilerinin payı, konut kredileriyle hane halkı yükümlülüklerinin gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı ve bunların diğer ülke ve birliklerle kıyaslanması yer aldığı video paylaştı.

Mesajında hane halkının düşük borçluluk oranına dikkati çeken Albayrak, “Halkımızın bilinçli davranışları, hane halkının düşük borçluluk oranı ülke ekonomimizi, diğer ülkelerden pozitif yönde ayrıştırıyor. Hedefimiz mevcut kazanımlarla birlikte katma değerli üretim ve ihracat artışını koruyarak, güçlü, sağlam bir Türkiye ekonomisi oluşturmak” değerlendirmesinde bulundu.

Yüksek performans

Videodaki bilgilere göre Türkiye, toplam krediler içindeki konut kredilerinin düşük yüzdesi ile aralarında İngiltere, İtalya, ABD ve İsveç’in bulunduğu birçok ülkenin önünde yer alıyor. Konut kredilerinin GSYH’ye oranında da Türkiye, bu yıl elde ettiği yüzde 5.2’lik performansıyla ABD ve Avrupa Birliği’ni geride bıraktı.

Ayrıca, ülkenin hane halkı yükümlülüklerinin GSYH’ye oranında 2019’daki yüzde 16’lık performans, bu oranın yüzde 65 olarak gerçekleştiği Euro Bölgesi ülkelerine göre Türkiye’yi öne çıkardı.

Dışişleri Bakanlığı, ilgili makamlarca Doğu Akdeniz'de Oruç Reis'in yürüteceği sismik araştırmalarla ilgili yapılan NAVTEK duyurusuna ilişkin Yunanistan Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya tepki gösterdi.

Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, Yunanistan Dışişleri Bakanlığı'nın Oruç Reis'in Doğu Akdeniz'deki araştırma faaliyetine ilişkin yaptığı açıklamaya tepki gösterdi.

Aksoy'un açıklaması şu şekilde:

"Ülkemizin Doğu Akdeniz'de devam eden hidrokarbon faaliyetleri çerçevesinde, Oruç Reis araştırma gemimizin 21 Temmuz 2020 tarihinden itibaren, Doğu Akdeniz'de yeni bir sismik araştırma faaliyetinde bulunacağı ilgili makamlarımızca yayımlanan bir NAVTEX (Denizcilere Duyuru) ile kamuoyuna duyurulmuştur.

Oruç Reis gemimizin araştırma yapacağı deniz alanı, ülkemizin Birleşmiş Milletler'e bildirdiği kıta sahanlığı sınırları ve 2012 yılında Hükümetimizce TPAO'ya verilen ruhsat sahaları içindedir. Söz konusu sahanın bir bölümünde Barbaros Hayrettin Paşa sismik araştırma gemimiz esasen geçmiş yıllarda faaliyette bulunmuştur.

Hal böyle olmasına rağmen Yunanistan bu araştırma faaliyetimize itiraz ederek, araştırma sahasının kendi kıta sahanlığında olduğunu iddia etmiştir. Yunanistan bu iddiasını başta Meis olmak üzere, kendi ana karasından uzaktaki adalarının varlığına dayandırmaktadır. Yunanistan'ın bu maksimalist kıta sahanlığı iddiası uluslararası hukuka, içtihata ve mahkeme kararlarına aykırıdır.

Yüzölçümü 10 kilometrekare olan, Anadolu'ya 2 km, Yunan ana karasına ise 580 km uzaklıkta olan bir adanın 40.000 kilometrekare genişliğinde kıta sahanlığı alanı yaratması rasyonel ve uluslararası hukuka uygun bir tez değildir. Bu nedenle Yunanistan'ın bu iddialarını reddediyoruz.

Türkiye, bugüne kadar çeşitli vesilelerle her düzeyde dile getirdiği üzere Yunanistan'a diyalog çağrılarını yinelemekle birlikte, uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru hak ve çıkarlarını müdafaa etmeye devam edecektir."

YUNANİSTAN GENELKURMAY BAŞKANI ATİNA'YA DÖNMÜŞTÜ

Sismik Araştırma gemisi Oruç Reis'in Meis Adası'nın güney ve doğusunda sondaj faaliyetlerini yapacağı belirtilmesinin ardından Güney Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan Genelkurmay Başkanı Konstantinos Floros, acil olarak ülkesine geri döndü.

Güney Kıbrıs'ta resmi ziyaretler yapan Floros, Rum Milli Muhafız Ordusu Komutanı Korgeneral Demokritos Gervakis ile görüştü.

Görüşme Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki çalışmaları ele alındı. Floros, Türkiye'nin Meis Adası bölgesi ile ilgili NAVTEX ilan etmesinin ardından ziyaretini yarıda keserek Atina'ya döndü. Floros, Rum Kilisesi Başpiskoposu Hrisostomos ile de bir araya geldi.

Rum medyası, Rum Başkanlık ofisi Dışişleri Bakanlığı'nın da konuyu yakından takip ettiğini yazdı.

NAVTEX NEDİR?

Navtex, denizcilere, meteoroloji tahminleri, seyir bilgileri, aciliyet, emniyet ve denizde çalışma yapılan sahalara hakkında bilgi veren haberleşme cihaz sistemidir. Ülkelerin Deniz Kuvvetleri, yapacağı eğitim ve tatbikatların bilgisini önceden duyurarak bu sahalara girilmemesi konusunda uyarılarda bulunuyor.

Erdoğan: Sistem dinamik, süreç içinde aksaklıklar düzeltiliyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile bölgesel ve küresel krizlere karşı daha etkin, daha hızlı ve daha kapsamlı refleksler verebilme imkanına kavuştuğunu söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı sisteminin 2. yılı nedeniyle çalışmalara yönelik bir değerlendirme yaptı. Erdoğan bakanlık sınıflaması bazında tek tek başlıkları saydı.

Cumhurbaşkanlığında düzenlediği toplantıda, yeni sistemin oturmasının zaman alacağını vurgulayarak, “Eksiklerimiz yok mu? Elbette var. Aksaklıklar yaşanmıyor mu? Elbette yaşıyor. Yine yeni sistemin verdiği imkânlar sayesinde, eksikleri hızla tamamlıyor, aksaklıkları süratle düzeltebiliyoruz. Her değişim gibi, bunun da oturması vakit alacaktır. Yönetim sistemimizi değiştirirken, iç ve dış siyasetten, tarihi ve sosyal düzeltmelere kadar, pek çok alanda değişimin sancılarının yaşanması kaçınılmazdır. Alışkanlıkları değiştirmenin kolay olmadığını biliyoruz. En başta kendimiz bu zorluğu yaşıyoruz. Ama adım adım hedeflerimize doğru ilerlerken, bunların da üstesinden geliyoruz” ifadesini kullandı.

Konuşmasında Parlamento desteği nedeniyle MHP lideri Devlet Bahçeliye teşekkür eden Erdoğan, Türkiye'nin son 7 yılda tarihi bir dönem geçirdiğini ve güçlü demokrasisi ile bu zorlukları aştığını söyledi.

FETÖ örgütüne karşı mücadelenin devam edeceğini, örgütün ismini telaffuz etmeden söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, terör örgütleriyle mücadelede en önemli sonuçların alındığı dönemlerden birinin yaşandığını vurguladı.

Erdoğan, salgın döneminde sağlık ve ekonomide Türkiye'nin örnek gösterilen başarılar sağladığını söyledi.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini, 200 yılı bulan demokratikleşme döneminde "doğrudan millet iradesiyle hayata geçirilen tek yönetim reformu" olduğunu söyleyen Erdoğan, yeni sistemle bölgesel ve küresel krizlere karşı daha hızlı refleks verildiğini belirtti.

Libya'da izin vermeyiz

Türkiye'nin etki alanındaki her yerde adalet ve hakkı gözeteceğini söyleyen Erdoğan, "Kimsenin toprağında, egemenliğinde, hele hele doğal kaynaklarında gözümüz olmadığını, bugüne kadar yaptıklarımızla ispatladık. Karşıımızdakiler hangi ahlaksızlığı yaparsa yapsın, biz, inancımızın ve tarihimizin bize gösterdiği istikametten şaşmayacağız" diye konuştu.

Erdoğan, konuşmasının başka bir bölümünde Suriye'de güvenlik sağlanıncaya kadar asker bulundurulacağını belirtirken, Libya'da devam eden güvenlik krizine yönelik olarak "Libya'daki gelişmeleri yakından takip ediyoruz. Kimse heves etmesin prim vermeyeceğiz" diye konuştu.

Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile kamu hizmet etkinliğinin arttığını belirtirken, Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve bağlı kurumların; 2018 yılında 154 bin 507 olan toplam kayıtlı birim sayısının, birleştirmeler ve ilgalarla 2020 yılında 152 bin 217'ye gerilediğini söyledi. Erdoğan 2 yılda 64 kararname ve 2 bin 755 karar çıkardığını bildirdi.

Erdoğan, konuşmasının sonundaki, "Cumhurbaşkanı ve kabinesi olarak, üçüncü yılımızda, dördüncü yılımızda, beşinci yılımızda da bu muhasebeyi yaparak, 2023'e kadar çalışacağız" sözleri erken seçime yönelik mesaj olarak yorumlandı.

Kabine değişikliği işareti

Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşmasında Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapılan

reformları vurgularken; “Nitekim bugüne kadar Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle pek çok yapısal değişikliği hayata geçirdik. Kabinede ve üst düzey bürokraside, ihtiyaç hâsıl olduğunda yeni isimlere görev vermekten asla çekinmedik. Bundan sonra da reform, icraat ve değişim temelli bir anlayışla yolumuza devam edeceğiz” sözleri, kabine değişikliği olabileceği şeklinde yorumlandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından bakanlık sınıflaması başlığı altında sıralanan icraatlardan bazıları şöyle:

Hazine ve maliye: Yeni kabineyle birlikte ekonomik saldırı yapıldı. Bu saldırıların etkileri ile mücadele kapsamında, ekonomimizin bağışıklık sistemini, küresel türbölanslara karşı güçlendiriyoruz. Spekölatif ve art niyetli finansal girişim konusunda önlemlerimizi alınıyor. Katma değerli, istihdama ve ihracata dayalı üretimi önceleyen bir ekonomik işleyişi yerleştirmeye çalışılıyor. Özel sektör için uzun vadeli, ucuz ve sürdürülebilir finansman modellerine sahip bir ekonomi hedefleniyor.

2018 ve 2019 yıllarında 2 trilyon TL’si özel sektör, toplam 2,3 trilyon lira yatırım yapıldı.

Sağlık: Hizmet standardı dünya ortalamasının üzerine çıkarıldı. 18 yılda hastane yatak kapasitemizi 164 binden 246 bine ıktı.

Milli Savunma ve Savunma Sanayii: Türkiye’ye Irak topraklarından terör tehdidi önemli ölçüde engellendi. Savunma sanayiinde dışa bağımlılık yüzde 30'lara düştü. Savunma sanayiinde 60 milyar dolar bütçeli 700 proje yürütölüyor. Sektörde 1500 firmaya ulaşıldı. GPS bağımsız sürü İHA projesi KERKES başlatıldı. 15 adet ANKA İHA, 58 adet Bayraktar TB-2 İHA/SİHA, 206 adet Kamikaze Mini İHA teslim edildi. Alçak irtifa hava savunma sistemi Sungur ve HİSAR-A son aşamada. ATMACA seyir füzesi testlerinde sona gelindi. BORA Füzerinin teslimatları sürüyor. Uzun Menzilli Tanksavar Füzerimiz UMTAS ve LUMTAS ile Nüfuz Edici Bomba testleri sürüyor.

Ulaştırma: Kanal İstanbul etüt proje çalışmaları bitti. Hızlı tren ve demiryolu yatırımları devam edecek. Hedef 5 yıl içerisinde toplamda 5 bin 500 kilometre yüksek hızlı ve hızlı tren hattına ulaşmak.

Aile, alışma ve İstihdam: Salgın döneminde 3,7 milyon kişi için 14 milyar TL kısa çalışma ödemesi yapıldı. Ücretsiz izne çıkartılan veya işini kaybeden 1,7 milyon kişiye 2,8 milyar TL ödendi

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında son iki yılda 1 milyonun üzerinde kişiye eğitim ve seminerler verildi.

“Biz Bize Yeteriz” kampanyasında sağlanan 2 milyar TL üzerinde destek sağlandı. 15 Temmuz şehitlerimizin yakınları ve gazileri için Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfını kuruldu, Vakıf kaynaklarından, her ay şehit yakınlarına ve gazilerimize bin TL nakdi destek sağlandı.

Çevre Şehircilik: 72 ilde 208 millet bahçesi çalışmaları devam ediyor.

Sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü için iki yılda 10 bin işyeri projelendirildi, 1.420 adedini tamamlandı, 3 bin 422 yapımı sürüyor.

Tarım ve Orman: Gıdada, kendi kendine yeterli olmanın ötesinde çok önemli bir ihracatçı haline gelmek isteniyor. 2 yılda toplam bitkisel üretimimiz 8 milyon ton ilave artışla 123 milyon tona yükseldi. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi proje sayısını 23’ten 41’e yükseldi.

Ticaret: İhracatı destekleyecek, ithalatı azaltacak, cari dengeyi açıktan fazlaya çevirecek bir stratejiyi hayata uygulanıyor. İhracatçılara son iki yılda toplam 6,1 milyar lira destek sağlandı. Yerli sanayiye koruma amaçlı toplam ithalat rakamı 34,2 milyar dolar olan 5 bin 105 adet ürüne ilave vergi getirildi.

Sanayi ve Teknoloji: Salgın döneminde üretim sürdü. Sanayileşme İcra Komitesi kuruluyor. 2023’te şarj üniteleri de olacak şekilde milli elektrikli otomobil üretilecek. OSB sayısı 320’ye ulaştı.

Enerji: Kendi kendimize yeterli olmanın ötesinde, küresel bir merkez olma hedefi izleniyor. Türkiye’nin ilk deniz sondaj gemisi Fatih, Ekim 2018’de Akdeniz’de sondaja başladı. İkinci sondaj gemisi Yavuz, sondaj çalışmalarına başladı. Türkiye’ye karşı Doğu Akdeniz’de kurulmaya çalışılan tuzaklar tersine çevrildi.

Kültür ve Turizm: Turizmde, 2018 yılında 46 milyon turist, 2019 yılında 52 milyon turiste ulaşıldı. Türkiye 8,6 milyar dolar uluslararası yardım yaptı, yardım oranı GSYH’nin yüzde 1,15’i oldu.

172 ülkeden 155 bin 700 öğrenci Türkiye’ye burs için başvurdu. Halen, 16 bin yabancı öğrenciye burs veriliyor.

Kılıçdaroğlu: Bizim milliyetçiliğimizde 83 milyonun kucaklaşması var

Kılıçdaroğlu, "Bizim milliyetçiliğimizde 83 milyonun kucaklaşması vardır. Bizim milliyetçiliğimizde hiç kimsenin kimliğinden inancından veya yaşam tarzından sorgulanmaması vardır. Mevsimsel, adamına göre değil; kalıcı, tutarlı, ülkenin çıkarları üzerine inşa edilmiş bir milliyetçiliktir." dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "Bizim milliyetçiliğimiz mevsimsel, adamına göre değil; kalıcı, tutarlı, ülkenin çıkarları üzerine inşa edilmiş bir milliyetçiliktir." dedi.

Kılıçdaroğlu, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, Kıbrıs Barış Harekatının 46. yılı olduğunu anımsattı.

"Adı barış harekatıydı gerçekten de 46 yılda kimsenin burnu kanamadı." diyen Kılıçdaroğlu, o dönem bu hareket kararını alan Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan, Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş'ı rahmet ve saygıyla andıklarını söyledi.

Kılıçdaroğlu, "Sadece kendi ülkelerine değil dünyaya da hizmet götürdüler. Kıbrıs'ta var olan pek çok sorun bir şekliyle çözülmüş oldu." diye konuştu.

"Biz, KKTC'nin bağımsız bir devlet olarak dünya sahnesinde yerini almasını istiyoruz." ifadesini kullanan Kılıçdaroğlu, şunları kaydetti:

"Zaman zaman altı okumuzdan birisi olan CHP'nin milliyetçilik ilkesi tartışılır, vay efendim 'CHP milliyetçi değil.' Avrupa'nın en büyük tank palet fabrikasını yabancı bir orduya peşkeş çekenler bizim milliyetçiliğimizi sorgulayamazlar. Vatan toprağını terk edip, bayrağı indirip, Süleyman Şah Türbesi'ni kaçıranlar bizim milliyetçiliğimiz sorgulayamazlar. Ege adalarının Lozan Anlaşması'na göre silahtan arındırılması gerekiyor. Bugün herkesin gözünün önünde silahlı kuvvetlerle gösteri yapanlara sesleri çıkarmayanlar, bizim milliyetçiliğimizi sorgulayamazlar. Egemen güçlerin Orta Doğu'da taşeronluğuna soyunanlar, bizim milliyetçiliğimizi sorgulayamazlar. İdlib'de 33 askerimiz şehit oldu. Ne oldu, hesabı soruldu mu? 33 asker şehit oldu, 'neden oldu, kim yaptı?' diye sorulacağına koş koş gittiler Putin'in önünde esas duruşa geçtiler. Bunları yapanlar bizim milliyetçiliğimizi sorgulayamazlar. 33 askerin kanı yeredir. Vatan toprağını parselleyenler, yabancılara satanlar, 250 bin dolar verdiği zaman vatandaşlık hakkını satanlar bizim milliyetçiliğimizi sorgulayamazlar.

Bizim milliyetçiliğimizde 83 milyonun kucaklaşması vardır. Bizim milliyetçiliğimizde hiç kimsenin kimliğinden inancından veya yaşam tarzından sorgulanmaması vardır. Bizim milliyetçiliğimizde bayrağa saygı, vatanın bütünlüğüne saygı vardır. Bizim milliyetçiliğimiz mevsimsel, adamına göre değil; kalıcı, tutarlı, ülkenin çıkarları üzerine inşa edilmiş bir milliyetçiliktir. Dolayısıyla onlar bizi anlayamazlar. Bu tanımı 83 milyon vatandaşa yapıyorum; özellikle milliyetçi geçinip Süleyman Şah Türbesi'ni kaçıranlara, alkışlayanlara söylüyorum."

COVID-19'a yerli aşı klinik aşamasında

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank, koronavirüsle yerli mücadelede geline noktaı anlattı. "Bu bir milli güvenlik meselesidir" diyen Varank, COVID-19'la mücadele için 340 öğrenci ve araştırmacının Star Bursları'na başvurduğunu ve 300'ünün destek kapsamına alındığını açıkladı.

Dünya, koronavirüsün dalga boyunu ölçmekten vazgeçti artık. Herkes, bilim insanlarından gelecek, etkinliği kanıtlanmış bir ilaç ya da aşı haberine kilitlenmiş durumda. Amerikan Ulusal Tıp Kütüphanesi (US National Library of Medicine) kayıtlarına bakıldığında bilim insanları, 2 bin 684 proje ile COVID-19'a çare bulmaya çalışıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün kayıtlarında ise COVID-19'la ilgili 1.976 çalışma görülüyor. Türkiye, pandemi sürecinde sanayi alanındaki üretimi kadar bilimsel çalışmalara verdiği önemle de dünyanın ilgisini çeken ülkeler arasında yer aldı. Amerikan Ulusal Tıp Kütüphanesi kayıtlarında Türkiye'den COVID-19'la ilgili 73 ilaç, aşı ve araştırma projesi yer alıyor.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, COVID-19'la ilgili çalışmaları yakından takip etmekle kalmıyor, ayrıca TÜBİTAK aracılığıyla bu projeler ve bilim insanları destekleniyor. Bu destekler hangi boyutta, bakanlığın koronavirüsle mücadele politikası ve geline nokta hakkında Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, DÜNYA'ya özel

açıklamalarda bulundu. Varank, “Salgın ülkemiz sınırlarına girmeden çok önce, yani şubat ayında, aşı ve ilaç geliştirme alanındaki en yetkin araştırmacılarımızı bakanlığımızda ağırladık. Yol haritamızı oluşturduk ” dedi.

18 proje yakın takipte

Bakanlığın 2019’da başlattığı TÜBİTAK 1004 Yüksek Teknoloji Platformları Çağrısı, koronavirüs döneminde Türkiye’deki araştırmalara zemin oluşturmuş. Zaten var olan aşı ve ilaç araştırma gruplarını bu süreçte bir araya topladıklarını anlatan Bakan Varank, sürecin en hızlı ve etkin şekilde yürütülebilmesi için TÜBİTAK MAM Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü’nün koordinasyonunda COVID-19 alt platformunun kurulduğunu da hatırlattı. Varank sözlerini şöyle sürdürdü: “Platform kapsamında halen 8 aşı ve 10 ilaç projesi yürütülüyor. Projeleri maddi olarak destekliyoruz. Projelerin tüm malzeme ve cihaz tedarikleri, hizmet alımları ve bursiyer ihtiyaçlarına yönelik işlemler TÜBİTAK MAM’ın bütçe ve satın alma birimleri tarafından gerçekleştiriliyor. ” Bakanlık olarak Türkiye’deki genç araştırmacıların enerjisini çok önemli bulduklarını belirten Varank, "Aşı ve ilaç geliştirme projeleri için Star Bursları'nı oluşturduk. Bunlara başvuran 340 öğrenci ve araştırmacının projeleri incelendikten sonra 300’ü desteğe hak kazandı. Desteklediğimiz 30 araştırmacı, Sağlık Bakanlığı ve TÜSEB’in projelerinde görev alıyor” dedi.

Bilimsel sonuçlar elde ediliyor

Varank, desteklenen araştırmalarda geline nokta hakkında da bilgi verdi. Yapılan çalışmalarda bazı ilaçların SARS Cov-2 virüsünü durdurmada etkili olabileceklerine dair bilimsel deliller elde edildiğine dikkat çeken Varank, son olarak Medipol-Atabay İlaç işbirliğinde faviripavir ilaç etken maddesinin yerli ve milli olarak sentezlenmesinin de mutluluk verici olduğunu altını çizdi. Varank’ın verdiği bilgiye göre rekombinant nötralizan antikorların geliştirildiği projeler de devam ediyor. Bunlarla ilgili “antikor kütüphaneleri” oluşturuluyor. Bunların tarama testleri yapılacak ve etkin antikorlar seçildikten sonra ilaç olarak geliştirilecek. İthal edilen bazı virüs proteinlerini yerli üretme kabiliyeti oluştuğunu belirten Varank, “Bunların ticarileştirilmesi için çalışmalar yapılıyor. Yeni doğal bir molekül olan grifithsin ile ilgili antiviral aktivite çalışmaları devam ediyor. Ayrıca bu molekülün yeni rekombinant formları da sentezlenip test ediliyor” diye konuştu.

COVID-19'a karşı Türkiye'deki ilaç çalışmaları

Proje adı	Proje sahibi
COVID-19'un hücrel tedavi yöntemleri	Erciyes Üniversitesi
Dornase Alpha ilacının COVID tedavisinde uygulanması	Acıbadem Üniversitesi
Quersetin ilacının COVID uygulaması	Kanunu Sultan Süleyman Araştırma Hastanesi
Favipiravir ilacının 15 yaş üstü hastalara uygulanması	Sağlık Bakanlığı/Hacettepe Üniversitesi/ Ankara Üniversitesi/ Ankara Üniversitesi/ Ege Üniversitesi
Favipiravirle orta düzeyde COVID tedavisi	Sağlık Bakanlığı/Hacettepe Üniversitesi/ İstanbul Üniversitesi/ Ankara Üniversitesi/ Ege Üniversitesi
Kalsiyum chanell blockers ilacıyla COVID-19 tedavisi	Nişantaşı Üniversitesi
Vitamin D'nin COVID-19 hastalarına uygulanması	Bursa Şehir Hastanesi
Plaquenil 200 mg tablet tedavisi	İstinye Üniversitesi
Spironolactone ilacının COVID tedavisinde kullanımı	Cerrahpaşa Üniversitesi
COVID-19 hastalarında immün plazma tedavisi	Bağcılar Eğt. Arşt. Hastanesi
Favir 200 ve Avigan 200 ilaçlarının COVID uygulaması	Koçak Farma/Novagenix Bioanalytical Drug R&D Center/ Farmagen Ar-Ge Bioteknoloji Ltd.
Favipiravir tabletlerin COVID uygulaması	Atabay Kimya Sanayi/ Novagenix Bioanalytical Drug R&D Center/ Farmagen Ar-Ge Bioteknoloji Ltd.
Favipiravir ilacıyla tedavi	Novefarma İlaç San./ Novagenix Bioanalytical Drug R&D Center/ Farmagen Ar-Ge Bioteknoloji Ltd.
Atafenovir ve Arbidol ilaçlarının COVID uygulaması	Atabay Kimya San./ Novagenix Bioanalytical Drug R&D Center/ Farmagen Ar-Ge Bioteknoloji Ltd.
Favipiravir ve avigan tabanlı tedavi	Wold Medicine İlaç San. Tic. A.Ş./ Novagenix Bioanalytical Drug R&D Center/ Farmagen Ar-Ge Bioteknoloji Ltd.
Lopinavir ve ritonavir tabanlı tedavi	Wold Medicine İlaç San. Tic. A.Ş./ Novagenix Bioanalytical Drug R&D Center/ Farmagen Ar-Ge Bioteknoloji Ltd.
Plazmadan Angiotensin aşısı elde etme	Kanunu Sultan Süleyman Araştırma Hastanesi

Aşıda fare testleri ay sonunda bitiyor

Türkiye'deki COVID-19 aşısı projelerine de değinen Bakan Varank, dünyada çalışılan tüm aşısı yöntemlerine ek olarak, daha özgün ve yenilikçi yöntemleri de içeren aşısı projeleri yürütüldüğünü ifade etti. "Yani yurtdışındaki projelerden eksiklerimiz yok, bilakis fazlamız var" diyen Varank, sözlerini şöyle sürdürdü: "Özellikle plasmid tabanlı DNA aşısının ilk hayvan denemeleri başarıyla tamamlandı. Adenovirüs tabanlı aşısının fare testleri temmuz sonunda tamamlanacak. Bu aşısı için TÜSEB'e klinik çalışması desteği başvurusu yapıldı ve başvuru geçtiğimiz hafta kabul edildi. Pilot üretime yönelik hazırlık devam ediyor. Virüs Benzeri Parçacık temelli aşısı çalışmasında (ODTÜ-BİLKENT) ilk hayvan deneyleri olumlu gidiyor, araştırmacılarımız aşısı daha etkin hale getirmeye devam ediyor. İnaktif aşısı (Selçuk Üniversitesi) çalışması da devam ediyor. Yakında hayvan denemeleri başlayacak. Tüm projelerde 429 kişisi görev yapıyor."

İçişleri Bakanlığı duyurdu: 81 ilde korona virüs denetimleri başlıyor

İçişleri Bakanlığı, yarın ülke genelinde, valilerin yönetimi ve koordinasyonunda 'Covid-19 Tedbirleri Denetimi' yapılacağını açıkladı.

İçişleri Bakanlığı, 81 İl Valiliğine 'Covid-19 Tedbirleri Kapsamında Denetimler' konulu genelge gönderdi. Genelgede, kontrollü sosyal hayat döneminde, salgınla mücadelenin genel prensipleri olan temizlik, maske ve mesafe kurallarının yanı sıra her bir faaliyet alanı-iş kolu için alınması gereken önlemler ayrı ayrı belirlenerek, bu kural ve tedbirler çerçevesinde faaliyetlerinin sürdürülmesinin sağlandığı ifade edildi. Kontrollü sosyal hayat döneminde 'Koronavirüs Bilim Kurulu' tarafından belirlenerek yayımlanan rehberlerde yer alan kurallara ve alınması gereken önlemlere ilişkin sorumlulukların yerine getirilip getirilmediğinin düzenli olarak denetlenmesi amacıyla 81 il valiliğinin talimatlandırıldığı belirtildi.

Genelgeye göre; ticari taksiler, pazar yerleri, sosyete pazarları, şehir içi ve şehirler arası toplu ulaşım araçları, camiler, lokanta, restoran, kafe, kahvehane, kiraathane, kafeterya, kır bahçesi, çay bahçesi, sahil bantları, dernek lokalleri, düğün ve nikah yapılan yerler, internet kafe/salon ve elektronik oyun yerleri, berber/kuaför/güzellik merkezi, alışveriş merkezleri, park/piknik alanları vb. yerler, yüzme havuzu, hamam, sauna, kaplıca, SPA ve spor merkezleri ile sinema, tiyatro ve diğer kültürel aktivite yerleri, lunapark ve tematik parklarda, valilerin yönetim ve koordinasyonunda tüm illerde yarın denetimler gerçekleştirilecek.

Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünce başta şehir içi ya da şehirler arası toplu ulaşım araçları olmak üzere vatandaşların toplu olarak bulunduğu halka açık park, bahçe, meydan, cadde, sokak ve benzeri yerlerde maske, fiziki mesafe ve bu alanlar için belirlenmiş diğer kuralların denetimine yönelik gerekli planlama ve hazırlıklar yapılacak.

Denetim ekiplerinde her bir iş kolu ya da mekânın uzmanlık bilgisi göz önünde bulundurularak ilgili kamu kurum ve kuruluşları (kolluk, yerel yönetimler, il/ilçe müdürlükleri vb.) ile meslek odalarının temsilcileri de yer alacak. Bu doğrultuda valilikler ve kaymakamlarca denetimlerle ilgili gerekli planlamalar yapılacak.

Ali Ekber YILDIRIM

22 Temmuz 2020

Soğan, patates fiyatına tek taraflı müdahale

Patates ve soğan fiyatının bu kadar çok gündeme geldiği, tartışıldığı başka bir ülke var mı acaba? Tarımsal hasılda Avrupa birincisi olmakla övünen Türkiye, üretimi en kolay, hemen her yerde yetişebilen soğan ve patates fiyatını yıl boyunca konuşuyor. Tüketici fiyatı aynı yıl içerisinde bile 7-8 liradan 2-3 liraya düşebiliyor. Tarla fiyatı ise 1-2 liradan 40-50 kuruşa iniyor. Veya tam tersi yaşanıyor. Böyle olunca soğan patates fiyatı hep gündemde kalıyor. Piyasaya müdahaleler sıklıkla yaşanıyor.

Ancak, piyasa müdahaleleri hep tek taraflı oluyor. Genellikle çiftçi aleyhine müdahale ediliyor. Patates ve soğan fiyatı artınca tüketiciyi korumak için piyasaya müdahale ediliyor. Fakat fiyat düşünce kimseden ses çıkmıyor. Müdahale olmuyor. Tüketici pahalıya tüketmesin diye zaman zaman soğan ve patates ithal ediliyor. İthalat nedeniyle üretici zarar ediyor. Zarar edince üretimden çekiliyor. Üretim azaldığı için fiyat artıyor ve yeniden ithalat yapılıyor. Fiyatın yüksek olduğu dönemler çiftçi “para kazanırım” umuduyla soğan, patates ekimini artırıyor. Üretim artınca bu kez fiyat düşüyor. Üretici zarar ediyor. Ertesi yıl ekimden çekiliyor.

Fiyat düştüğünde çiftçiye korumak için piyasaya müdahale edilmiyor. Çiftçi, maliyeti 1 liranın üzerinde olan soğan, patatesin kilosunu 30-40 kuruşa satmak zorunda kaldığında, hatta satamayıp tarlada çürümeye terk ettiğinde kimsenin umurunda olmuyor. Yani üretici zarar da etse, batsa da herhangi bir destek sağlanmıyor. Çiftçiler haklı olarak, “fiyat yükselince ithalat yapılıyor, piyasaya müdahale ediliyor, fiyat düşünce neden müdahale edilmiyor?” diye tepki gösteriyor. Soğan ve patatesten bile üretimde bir istikrar sağlanamıyorsa, üretim planlaması yapılamıyorsa diğer ürünlerdeki durumu siz düşünün.

İhracat kısıtlamaları çiftçiye zarar verdi

Geçen yıl, 15 Ocak 2019'da soğan ithalatında, 11 Mart 2019'da 200 bin ton patates ithalatı için gümrük vergisi sıfırlanarak ithalat kapıları açıldı. Bu yılın başında ise, 7 Haziran 2020'de Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğ ile soğan ve patates ihracatı ön

izne bağlandı. Hükümet, yılbaşında Türkiye'nin depolarındaki soğan ve patatesin ülke ihtiyacına ancak yeteceğini hesaplayarak ihracata ön izin şartı getirdi. İhracat yapabilmek için Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan izin almak gerekiyordu. Aslında bu bir anlamda ihracatın yasaklanması anlamına geliyordu.

Nisan ayı sonunda soğan ihracatında ön izin şartına bağlı olarak ihracatçılara 250 tonu geçmemek şartıyla izin verileceği duyuruldu. 19 Temmuz 2020 itibarıyla her iki ürün ihracatı ön izne bağlı ürünler kapsamında çıkarıldı. İhracat serbest hale geldi. Nisan ayından bu yana, soğan ve patates üreticileri ürünlerini satamadıklarını, fiyatın tarlada 30-40 kuruşa düştüğünü, zarar ettiklerini söylüyordu. İhracatçılar, talep olmasına rağmen izin verilmediği için ihracat yapamadıklarını dile getiriyordu. Seslerini duyuramadılar. İş işten geçtikten sonra, alıcılar başka ülkelerden bağlantı yaptıktan sonra, ihracatta ön iznin kaldırılmasının bir anlamı kalmadı. İhracat konusundaki kararlar da çiftçinin aleyhine oldu.

Dünyada ve Türkiye'de üretim

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Tarım Havzaları Daire Başkanlığı Ürün Masaları kapsamında her ay yayımladığı Soğan Bülteni ve Patates Bülteni ile piyasadaki gelişmeleri paylaşıyor.

Soğan ve patateste üretimin büyük bölümü üretildiği ülkede tüketiliyor. Ticarete konu olan ürün miktarı çok az. Dünya kuru soğan üretimi 2018 verileri ile 96.8 milyon ton. Bunun yaklaşık 7.5 milyon tonu ticarete konu oluyor. Patateste ise 368 milyon tonluk üretimin 22 milyon tonu ticarete konu oluyor.

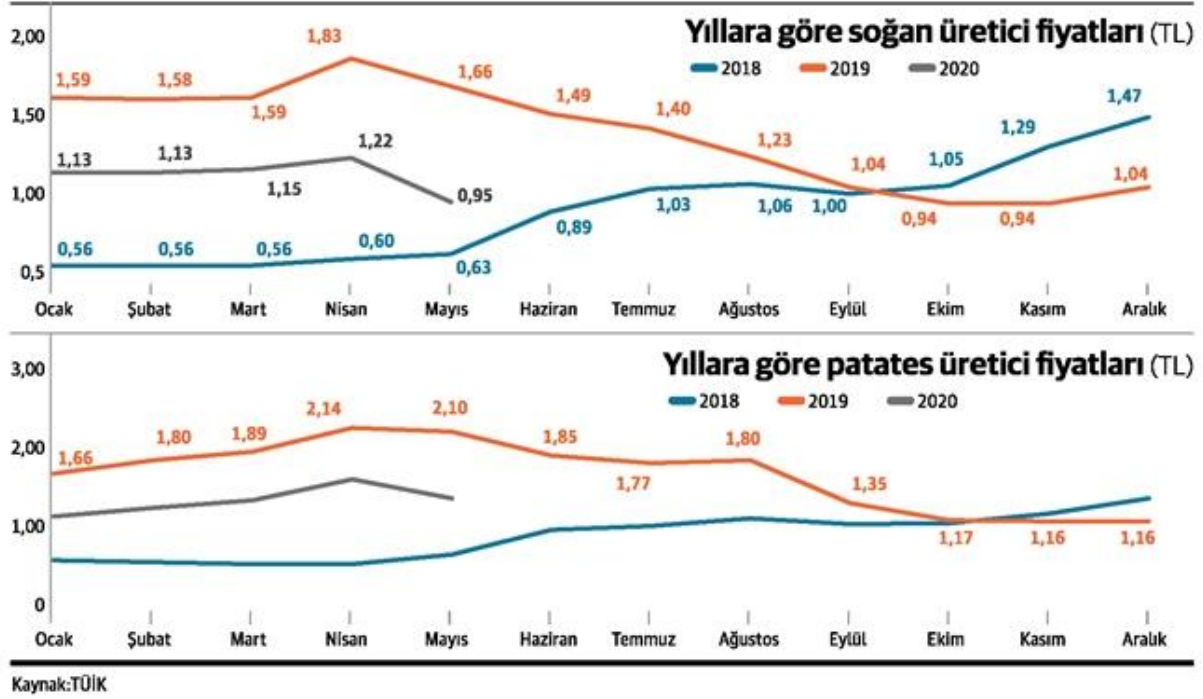
Türkiye'nin patates üretimi 2017 yılında 4 milyon 800 bin ton, 2018'de 4 milyon 550 bin ton ve 2019'da 4 milyon 980 bin ton oldu. Bu yılın ilk tahminine göre ise patates üretimi 5 milyon 200 bin ton olması bekleniyor. Kuru soğan üretimi ise, 2017'de 2 milyon 175 bin ton, 2018'de 1 milyon 930 bin ton ve 2019'da 2 milyon 200 bin ton. 2020 yılındaki üretim tahmini 2 milyon 350 bin ton. Çiftçi soğan ve patates ekimi yaparken o yılki fiyata bakarak karar veriyor. Bu nedenle üretimde dalgalanmalar yaşanıyor. Bu sene üretici düşük fiyattan zarar ettiği için muhtemelen 2021'de üretim azalacak, fiyatlar yükselecek.

Maliyetler artıyor fiyat düşüyor

Üretim maliyetlerindeki artışa rağmen iç piyasada üretici fiyatları geçen yılın gerisinde. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2019'da Mayıs ayında ortalama 2 lira 10 kuruş olan patates fiyatı, bu yıl Mayıs'ta 1 lira 40 kuruş oldu. Artan maliyetlere rağmen fiyattaki bu düşüş üreticinin zarar etmesine neden oluyor. Kuru soğanda ise, geçen yıl mayıs ayında üretici fiyatı 1 lira 66 kuruş iken, bu yıl aynı dönemde 95

kuruşa geriledi. Gübre, mazot, işçilik, tohum ve diğer girdilerdeki artış dikkate alındığında üreticinin bu fiyatla para kazanması, üretimi sürdürmesi mümkün mü?

Özetle, soğan ve patatesten fiyatlar yükselince hep bir ağızdan bağıyoruz. Fiyatın düşmesi için gümrük vergisi sıfırlanıyor, depolara baskınlar yapılıyor. İthalat yapılıyor. Fiyat düştüğünde, çiftçi zarar ettiğinde kimseden ses çıkmıyor. Bu anlayışla çiftçi haklı olarak “ben niye üreteyim” diye soruyor.

Türkiye'deki fiyatlar diğer ülkelere göre çok düşük

Bakanlığın kuru soğan ve patatese ilişkin temmuz ayı bültenlerine göre her iki üründe de toptan fiyatlar diğer ülkelerin gerisinde. Haziran 2020 verileri ile, Amerika Birleşik Devletlerinde kuru soğanın toptan ton fiyatı 610 dolar. Fransa'da 550, Polonya'da 480, Rusya'da 230, Çin'de 160, Hindistan'da 130, İran'da 110 ve Türkiye'de 90 dolar. Bakanlığın yayımladığı ülkeler arasında en düşük fiyat Türkiye'de. Patatesten de durum pek farklı değil. Amerika'da Haziran 2020 fiyatlarıyla patatesin tonu toptan 1100 dolar. İtalya'da 670, Almanya'da 440, Fransa'da 360, Polonya'da 320, Rusya'da 270, Çin'de 240, Hindistan'da 220, Türkiye'de 170 ve İran'da 120 dolar.

Alaattin AKTAŞ

22 Temmuz 2020

Yabancıların satış fiyatı düşük, ama çıkış kuru da...

Yabancılar yılbaşından 10 Temmuz'a kadarki dönemde 4.2 milyar dolarlık hisse senedi sattı. Bu senetler 103 bin endeks ortalamasından satıldı ve ele geçen TL, 6.53'lük dolar kurundan dövize çevrildi.

Yabancı satmaya devam ediyor ve kurun adeta sabitlenmesi onlar için bulunmaz bir ortam yaratıyor.

Yurtdışı yerleşikler ya da kısaca yabancılar yılbaşından 10 Temmuz'a kadar olan dönemde net 4 milyar 156 milyon dolarlık hisse senedi sattı. Yabancı yatırımcının borsadaki payı da zaten yıllar sonra yüzde 50'nin altına indi.

Yabancı satışının yoğun olarak görüldüğü yılın ilk aylarında bu durumu yorumlamaya çalışırken ısrarla iki konuya vurgu yapmıştık. Yabancıların ya hisse senedi fiyatlarının daha da düşeceği ya da kurun daha da artacağı öngörüsüyle satışa yöneldiklerinin altını çizmiştik.

Elbette çıkıştaki bu yoğunlaşmada çok başka etkenler de rol oynamış olabilir. Yabancı yatırımcının hisse senedi portföyünü küçültme isteği gibi, Türkiye'ye dönük kaygılarının artması ve diğer ülkeleri tercih etmesi gibi...

İlk aylardaki çıkış eğilimini yorumlarken vurgulama gereği duyduğumuz iki gerekçeye dönelim yeniden... Her ne kadar daha sonra ciddi bir toparlanma olmuşsa da hisse senedi fiyatları bir dönem hızla geriledi ve endeks 80 binli düzeylere kadar indi. Ayrıca dolar kuru da yine bir ara 7 liranın üstüne çıktı.

Merak ettik, acaba yabancılar 10 Temmuz'a kadar olan bu dönemde ortalama hangi endeks düzeyinden ve hangi dolar kurundan çıkış yapmış?

Yabancıların giriş-çıkış hareketleri haftalık açıklandığı için borsa endeksi ve dolar kurunu da haftalık ortalama getirdik. Daha sonra endeks ve kuru yabancıların o

haftaki hareketiyle ağırlıklandırdık ve böylece hem altı buçuk ayın ortalama kurunu, hem borsa endeksini bulduk.

Ucuza sattılar, düşük kurdan çıktılar

Yaptığımız hesaplama yabancı çıkışındaki ortalama endeksin 103.192 olduğunu gösteriyor. Elde edilen 27.1 milyar liralık satış geliri ortalama 6.53'lük kurdan dolara çevrildi ve böylece 4 milyar 156 milyon dolar çıkarıldı.

Yabancı işlemlerinde son veri 10 Temmuz'u gösterdiği için şöyle bir varsayımda bulunduk:

“Yabancılar altı buçuk aya yakın bir sürede gerçekleştirdikleri satışı 10 Temmuz'da yapsalardı, ne olurdu?”

Bu durumda endeks, yani hisse senedi fiyatları daha yüksek olduğu için yabancıların eline daha fazla TL geçecek, 10 Temmuz'daki kur ise 6.85 düzeyinde bulunduğu için döviz bazında bir fark oluşmayacaktı.

Tablonun 10 Temmuz sütunu aslında tabii ki varsayıma dayanıyor. Yabancıların çıkardığı döviz sabit alınmak suretiyle o tarihteki kurdan TL cinsi satış tutarına ulaşıyor.

Yabancıların 10 Temmuz'a kadarki hisse senedi satışı		Gerçekleşen satış (ortalama)	10 Temmuz'da satılsaydı
Endeks		103.508	118.082
Satış tutarı (Milyon TL)		27.131	28.469(*)
Dolar kuru		6,53	6,85
Satış tutarı (Milyon \$)		4.156	4.156

*Döviz cinsi satış ve kurdan hareketle bulunan varsayıma dayalı tutar.

"Sabit kur" yabancıların arayıp bulamadığı bir uygulama oldu

Neredeyse bir buçuk aydır adı konmamış bir sabit kur uygulaması söz konusu. Dolar 6.85-6.86'da adeta çakılı duruyor.

Bu durum yabancıların arayıp bulamadığı bir avantaj yaratıyor.

Yabancı örneğin 100 milyon liralık hisse senedi satmış olsun. Bu 100 milyon lira, 6.85'lik kurdan dövizde çevrildiğinde yabancı yatırımcının eline 14.6 milyon dolar

geçiyor. Ama örneğin dolar 7 lira olsa, bu sefer 100 milyon lira karşılığında yabancının eline geçecek döviz 14.3 milyon dolar.

Bu örnekten sırf yabancılardan çıkış sırasında daha az döviz elde edebilmeleri için kurun mutlaka artması gerektiği gibi bir sonuç elbette çıkmaz.

Kur tabii ki bir düzeyde uzun süre sabit kalabilir ama bunun kendiliğinden olması önemli. Oysa son dönemdeki sabitleme durumunun bir baskılamamanın sonucu olduğunu bilmeyen yok. Önemli olan kurun 6.85-6.86'da böylesine maliyetli bir baskılamayla tutulmaması gerektiği.

Öyle ki, hem kuru burada tutmak için milyarlarca dolar satıyoruz, hem de yabancının Türkiye'ye terk etmesi sırasında ekmeğine yağ sürmüş oluyoruz.

Yanıt bekleyen önemli sorular var:

"Türkiye kurun yükselmesi gibi bir gerçekle ilk kez yüz yüze gelmiyor. Daha önceleri kuru tutmak için böylesine çaba hiç göstermedik de şimdi niye pek bir cevval davranıyoruz?"

Bütün bunları niye yapıyoruz, hesap ne?

Ve bu çabanın faturası bir gün önümüze geldiğinde o faturayı nasıl ödeyeceğiz?"

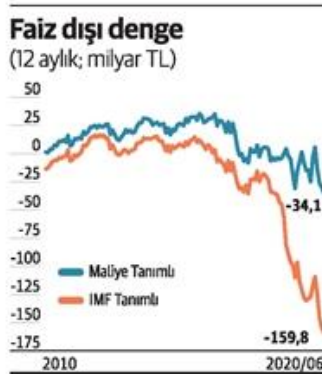
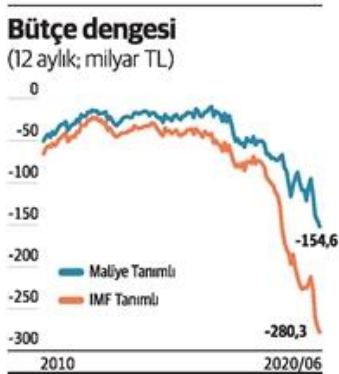

Talip AKTAŞ

22 Temmuz 2020

IMF tanımlı bütçe açığı 280, faiz dışı açık 160 milyar liraya yükseldi

Bütçe dengesindeki bozulmaya salgının negatif etkisi de eklenince açığı hızlandı. Merkezi yönetim bütçe açığı bu yılın Ocak-Haziran döneminde geçen yıla göre yüzde 39,3 artışla 109,5 milyar liraya yükselirken, faiz dışı açık da yüzde 37,2 artarak 38,2 milyar liraya çıktı. Böylece bütçe açığında yılın tamamı için öngörülen 138,9 milyar liralık tutarın yüzde 79'luk seviyesine ilk 6 ayda ulaşılmış oldu. Tek seferlik gelirlerin hariç tutulduğu IMF tanımlı bütçe açığı ise ilk 6 ayda 178,5 milyar liraya, son 12 aylık dönem itibariyle de 280,3 milyar liraya ulaştı. Artış oranları ilk 6 ayda yüzde 40, 12 aylık dönemde ise yüzde 65 olarak gerçekleşti. Tek seferlik gelirlerden bütçeye bu yılın Ocak-Haziran döneminde 69 milyar lira, son 12 aylık dönemde de 126 milyar lira kaynak girişi oldu. 12 aylık katkının 85,2 milyar liralık bölümü Merkez Bankası kâr transferi ve yedek akçelerinden oluştu. Bu dönemde 27,2 milyar liralık faiz geliri oluşurken, özelleştirmeler ve imar affından 4,8'er milyar lira, bedelli askerlik uygulamasından da 2,4 milyar liralık kaynak girişi sağlandı. Bütçe dengesinin bozulmasında, cari harcamalardaki yüksek oranlı artışlarla birlikte vergi gelirlerindeki görece zayıf seyrin, pandemi nedeniyle daha da belirginleşmesi etkili oldu. Bütçe dengesindeki bozulma ve yılın tamamı için öngörülen açık tutarına yaklaşılmış olması, hükümetin önüne iki seçenek koyuyor. İlki yeniden yapılandırma... Kısmi afları da içerecek bir vergi yapılandırmasıyla tek seferlik kaynak yaratılarak, bütçenin gelir tarafının harcamaları karşılama kapasitesinin artırılması güçlü bir olasılık olarak öne çıkıyor. Bununla birlikte gerek vergi doğuracak ekonomik aktivitenin zayıflaması gerekse de tahsilat oranlarının oldukça düşük oranlara inmiş olması dikkate alındığında, yeniden yapılandırmayla elde edilecek gelirlerle bütçe açığının belirlenen sınır içinde tutulabilmesi yine de mümkün olmayabilir. Bir ek bütçe kanunu hazırlanarak TBMM'ye sunulması ise ikinci seçenek. Her iki alternatifin birlikte gündeme gelmesi de beklenebilir.

Bütçede tek seferlik gelirler
(milyon TL)

	12 aylık	6 aylık
Özelleştirme	4.765	2.315
Faiz Gel.	27.174	20.503
TCMB'den transferler	85.229	44.460
Darphane Gel.	433	209
Taşınmaz Satış Gel.	1.028	368
TMSF'den aktarımlar	47	18
İmar affından gel.	4.819	349
Bedelli Askerlik Gel.	2.409	855
TOPLAM	125.904	69.075

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Adalet Bakanı Gül ve Özlem Zengin'e çağrı

22 Temmuz 2020

Cemal Metin Avcı isimli katilin Pınar Gültekin'i nasıl katlettiğine ilişkin haberleri okurken çıldırıyorum. Kendisiyle barışmayan eski kız arkadaşını önce bayıltana kadar dövüyor. Sonra boğarak öldürüyor. Cesedini bir bidonun içine koyup benzinle yakıyor. Üstüne beton döküyor. Akıl almaz bir vahşet. Bir çiçek soldu. Genç bir kız vahşice öldürüldü.

Ancak katil tek değil. Bunlar bir katil sürüsü. Bir grup Cemal Metin Avcı adına Instagram'da bir sayfa açmış. Hayatının baharında vahşi bir şekilde katledilen Pınar Gültekin hakkında iğrenç ifadeler kullanıyorlar. Her genç kız vahşice katledildikten sonra bu tipler ortaya çıkıyor. Onların neler yazdıklarını buraya almayacağım. Çünkü iğrençlik ve alçaklık ifadesi dahi onların yazdıkları karşısında yetersiz kalıyor. O nedenle sosyal medyayla ilgili yasal düzenleme tam da bunun için gerekli. Ama bu konularda çok duyarlı olduğumu bildiğim iki yetkiliye Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'e ve AK Parti Grup Başkanvekili Özlem Zengin'e seslenmek istiyorum. Kadına şiddetle ilgili 6284 sayılı yasa var. Ceza yasamızda suçu ve suçluyu övmek diye genel bir düzenleme var ama bunlar için yeterli olmuyor. Sayın Bakan, Sayın Zengin, Ceza Yasası'nda ya da Meclis'e sunulan sosyal medyayla ilgili düzenlemede, sosyal medyada katliamı öven ve maktullerin hatırasını kirletmeye çalışanlar için bir düzenleme yapılması mümkün mü? Çünkü bunlar sadece katil değil katiller sürüsü. Vahşice katledilen genç bir kızın ölümünü dahi kirletmeye cüret ediyorlar.

KILIÇDAROĞLU, AYASOFYA TEKLİFİNİ NEDEN GERİ ÇEVİRDİ

24 Temmuz Cuma günü tarihi bir ana tanıklık edeceğiz. 86 yıl aradan sonra Ayasofya'da cuma namazı kılınacak. Ayasofya'da 8 Temmuz 1980'de Demirel'in başbakanlığı döneminde ilk ezan okunup, hünkâr mahfilinde cuma namazı kılınmıştı. Müthiş bir coşkuya neden olmuştu. Ancak 12 Eylül darbesinden sonra buna izin verilmedi. Özal cumhurbaşkanı olduğunda Ayasofya'nın minarelerinden ezan okunmaya başlandı. Ayasofya'nın zincirlerini kırıp cami olarak ibadete açmak ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'a nasip oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ayasofya'da namaz kılmak için protokole gerek olmadığını söylemişti. Ancak öyle bir heyecan dalgası oluştu ki, ilk cuma namazında tedbir alınmazsa bir kargaşaya neden olabilir. Bu yüzden Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Erbaş, protokole mensup isimleri arayarak cuma namazını kılmak üzere Ayasofya'ya davet ediyor. Erbaş'ın, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nu bizzat arayarak davet ettiğini yazmıştım. Kılıçdaroğlu daveti geri çevirmişti.

KILIÇDAROĞLU NEDEN GERİ ÇEVİRMİŞ

Dün CHP kaynaklarından bir grup gazeteciye bilgi notu gönderildi. Orada, "Diyanet İşleri Başkanı Sayın Ali Erbaş, Ayasofya'da kılınacak cuma namazı için Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nu arayarak davette bulundu. Davet için teşekkür eden Sn. Genel Başkanımız, ibadetin kameralar önünde

gerçekleştirilmesini hiçbir zaman doğru bulmadığını belirterek, daveti geri çevirdi. Bilindiği üzere Sayın Genel Başkanımız, Adalet Yürüyüşü sırasında Ramazan Bayramı namazını da küçük bir köy camiinde, kameralara kapalı bir ortamda kılmıştı. Bunun temel sebebi, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun, 'İbadet Allah için yapılır, siyaset için değil' düşüncesine inanmasıdır" deniliyor.

AYASOFYA'DA CUMA NAMAZI

Elbette ki bize düşen Kılıçdaroğlu'nun kararına saygı duymaktır. Cuma namazı kılıp kılmamak kendi takdiridir. Millet olmak tasada ve kıvançta birlikte olmak anlamına geldiği için Kılıçdaroğlu'nun, tarihi bir günde Ayasofya'da milletin coşkusuna ortak olmasının yararlı olacağını belirttim. İbadet siyasetin için yapılmaz, Allah için yapılır. Siyasi bir şova dönüştürülmesi de doğru değildir. Ama Ayasofya'da 86 yıl sonra ilk cuma namazını kılmanın siyasetle ne alakası var? Oraya on binler akın edecek. Onlar Allah için değil, siyaset için mi ibadet edecek? Hem ayrıca cuma namazı, bayram namazı gibi ibadetler camide cemaatle birlikte kılınır. Müslümanlarla birlikte cem olmak için. Farz namazlar gizli kılınmaz. Ancak daha fazla sevap kazanmak için kılınan nafile namazlar gizli kılınır. Gece kılınan teheccüd namazı gibi.

O KİŞİ ESKİ BİR BAKAN

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin iki yılının değerlendirdiği toplantıda sağlık sistemindeki geline nokta anlatırken, geçmişte geçirdiği trafik kazasında başına gelenleri aktardı.

"Ambulans yok ambulans. Bizi bir minibüsün içine koydular. Bizim yaralı olan arkadaşımız ayakta zor duruyor. O şimdi milletvekilimiz. Eline serum şişesini verdiler. Ayakta zor tutuyor. Ha devrildi ha devrilecek. O halimizle Bolu'ya gittik. Bir de hastanede sigortalı mısın, devlet memuru mu diye soruyorlar. Sigortalıyım. O zaman burası sigortalı hastaya bakmıyor. Devlet hastanesine sevk..."

Trafik kazasında yaralanan Erdoğan'ın başında serum şişesini tutan dediği kişi AK Parti Rize Milletvekili ve eski Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak. Siyasette az bulunan sadakatin örneklerinden biri olan Osman Aşkın Bak, her dönemde Erdoğan'ın yanında olmaya devam ediyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu anlattığı olay ise 1 asır öncesinden değil. Sağlık sisteminin entegre olmadığı dönemde sıradan bir işlem. Parası olmayan hastanın, hastanede rehin kaldığı dönemlerdi.

Hastaların, hastanelerde rehin kaldığı dönemlerden hasta vatandaşını İsveç'ten ambulans uçakla getiren Türkiye'ye ulaşması kolay olmadı.

Hukukun üstünlüğü ve iktisadi gelişme

Esfender KORKMAZ

22 Temmuz 2020

Hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı, demokrasinin ve kalkınmanın altyapısını oluşturur. Bunun içindir ki, dünyada, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi gibi oluşumlar ve benzer uluslararası kurumlar tarafından, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı teminat altına alınmıştır.

AB'ye üye ülkeler hukukun üstünlüğüne de uyacaklarını taahhüt etmişlerdir. Ne var ki, Polonya ve Macaristan bu şarta açıkça uymayan ülkelerdir. Bu nedenle 2018 yılında Avrupa parlamentosu Macaristan'ı Avrupa Birliği (AB) içerisindeki temel siyasi haklarından yoksun bırakabilecek bir tasarımı kabul etmişti.

AB, Türkiye'ye yardımları da hukukun üstünlüğüne gönderme yaparak kısıtladı.

Hukukun üstünlüğü, temel olarak hukukun bir topluluktaki veya ülkede etkili olduğunu ; devlet erkini elinde tutan siyasi veya bürokrata karşı üstünlüğünü ifade eder. Hak ve Adalet üstünlüğü olarak özetlenebilir.

Hukuk, sosyal ve ekonomik yaşamın altyapısını oluşturur.

Rekabetin, ticari ilişkilerin, iş ilişkilerinin, borç-alacak ilişkilerinin, mülkiyet haklarının düzenli bir hukuki altyapısı olmadan, istikrarlı büyüme ve kalkınma sağlayamazsınız. Devlet planlama yapamaz. Belirsizlik artar. Güven bunalımı ortaya çıkar. Mülkiyetin güvence altına alınmadığı piyasa ekonomisi çalışmaz. Kimse yatırım yapmaz. Bunun içindir ki hukukun üstünlüğü evrensel bir değer olarak benimsenmiştir.

Hukuki güvencesi olmayan insanların geleceği de güvence altında olmaz. Hukuki altyapısı olmayan ülkelere insan hakları da olmaz. Bunun içindir ki, hangi ülkede olursa olsun darbe dönemlerinde ve dikta rejimlerde insanlar yurt dışında yaşama alternatifleri ararlar.

Ekonomik ilişkileri, siyasi bakış açısından popülizmden uzak tutabilmek için, sözleşme özgürlüğü, özel hukuk kuralları hakim olmalıdır. Bu da ancak demokrasilerde mümkündür.

Gelişmekte olan ülkelerin gelişmesini tamamlayabilmeleri için; Mülkiyet haklarının güvenceye alınması, cinsiyet eşitliğinin sağlanması, ekonomik ilişkilerin düzenlenmesi gerekir. Herkese özgür çalışma hakkı veren sürdürülebilir geçim imkanı sağlayan, yoksulluğu kaldıran bir hukuk düzeni gerekir. Gelişmekte olan ülkelere despotik yapı, siyasi ayrımcılık, partizan kollama ve popülizm, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığını askıya alan uygulamalardır.

WJP'nin hazırladığı Hukukun Üstünlüğü Endeksinde (Rule of Law Index)

2019 da 126 ülke yer alıyor. Dünyada fert başına gelir seviyesi ile hukukun üstünlüğü puanları karşılaştırılınca genel olarak **fert başına gelir seviyesi yüksek olan gelişmiş ülkelerde, hukukun üstünlüğü de daha ileri düzeydedir. Buna karşılık fert başına gelir seviyesi düşük olan ülkelerde hukukun üstünlüğü de düşüktür.**

Aşağıdaki tabloda, Dünyada gelir grupları ile hukukun üstünlüğü endeks puanları karşılaştırılmıştır. Düşük gelir gurubundaki ülkelerde hukukun üstünlüğü dünya sıralamasında en üst sıra kırkıncı sıradır. Yüksek gelirli ülkelerde ise ortalama olarak en düşük sıra 64 sıradır.

Ülkelerin Gelirleri ile Hukukun Üstünlüğü Puanları (2019 Raporu - 126 Ülke)

Ülkelerin Gelir Grubu	Puan Aralığı	Sıra Aralığı
Düşük	0,61 - 0,33	40 ila 124
Alt Orta	0,61 - 0,32	41 ila 125
Üst Orta	0,69 - 0,28	24 ila 126
Yüksek	0,90 - 0,52	1 ila 64

Kaynak: World Justice Project, Rule Of Law İndeks, 2019'dan derlenmiştir. Fert başına gelir ilave edilmiştir.

Yukarıdaki tablonun özeti; Fert başına gelirin yüksek olduğu gelişmiş ülkelerde hukukun üstünlüğüne güçlü bağlılık vardır. Fert başına geliri düşük ve gelişmemiş ülkelerde hukukun üstünlüğüne bağlılık zayıftır. Ayrıca ilave etmek gerekir ki; Fert başına ortalama gelir seviyesi ve gelir dağılımını da birlikte değerlendirmek gerekir. Ortalama fert başına geliri yüksek ve gelirin tek aileye gittiği Suudi Arabistan gibi ülkelerde hukukun üstünlüğüne bağlılık çok zayıftır.

İbrahim Kahveci

Pozisyon açık ama bilgi kapalı

Şeffaflık! Bu cümle mazide bir hatıra olarak kaldı. Hazine garantili işleri soruyorsunuz, “Ticari sır” diye bilgi verilmiyor. Kurumlar veri açıklamayı bırakıyor; açıklanan verilerin güvenilirliği de bir başka sorun olarak karşımızda duruyor.

Dün ekonomi basınında kamu bankalarının net döviz pozisyonu yer aldı. Ocak 2019’da sadece -1.246 milyon dolar olan açık pozisyonu, 10 Temmuz haftası itibari ile -9.729 milyon dolara yükselmiş. Bu açık pozisyonu 40 milyar dolarlık öz kaynağın yüzde 24’üne karşılık gelmektedir.

Fakat asıl açık pozisyonu Merkez Bankası ile beraber kamu bankaları birlikte ele alınarak düşünülmelidir

Merkez Bankası’nın “Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi Tablosu (29 Mayıs 2020)” verisinde şu noktaya dikkat çekelim: Resmi rezerv varlıklar: 90 milyar 914 milyon dolar Döviz varlıkları: 52 milyar 758 milyon dolar Aradaki farkın büyük kısmı altın varlığından geliyor. MB’de 36 milyar 667 milyon dolarlık altın bulunmaktadır.

Ama tablonun biraz altına inince şunu görüyoruz: **“Yurt içi para karşılığında döviz forward ve future’ların toplam açık ve fazla pozisyon büyüklükleri : -51 milyar 884 milyon dolar”**

Fakat biliyoruz ki, Merkez Bankası sadece yurt içinden swap yolu ile döviz almadı. Sadece Katar ile yapılan swap anlaşmasının 5 milyar dolardan 15 milyar dolara artırıldığı söylenmişti. Çin ile swap ne kadar bilemiyorum. O zaman mesele nedir? **Acaba kimin döviz kimdedir? Merkez Bankası swap yolu ile dahi aldığı dövizleri ne yapmıştır? Dövizler nerededir?**

Merkez Bankası döviz piyasasında işlem yapıyor mu? Kamu Bankalarının döviz piyasasındaki işlemi ile Merkez Bankası arasında bir bağ var mı? Kim nerede nasıl pozisyon alıyor? Sorular oldukça fazla tabii. Ama bu sorunların cevabı önümüzdeki dönemde bütün ülkeyi ilgilendirecektir. Bugün döviz varlıklarımız ne kadar reeldir? Yarın realite ne olacaktır? Bir çıkmaz durum, ihtiyaç durumu ne orandadır?

İşte sorular ve sorunlar aslında halının altında öylece duruyor ve hatta birikiyor. Ama yarın ne olacak? Dün Sayın Cumhurbaşkanı Başkanlık Sisteminin 2. yıl dönümünü anlattı. Konuşmasında kur hareketini yine şer güçlere yıktı.

Acaba bugün şeffaflığını yitirmiş piyasalarda, dengesiz fiyatlandırmaların yarın oluşturacağı sorunları ne yapacağız? 2017 yılında sadece 200 milyar liralık Kredi Garanti Fonu ile sanal büyümenin enflasyon ve kur etkisini bugün şer güçlere yıktığımız gibi yine yıkabilecek miyiz?

Bu ülkede bizim hiç mi sorumluluğumuz olmayacak? Bizim yaptığımız yanlışların sonuçlarını hiç mi üstlenmeyeceğiz? Hep şer güçler mi galip gelecek?

22 Temmuz 2020, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Meğer insanlık global bir krize karşı çok hazırlıksızmış

Koronavirüs salgını çok dramatik bir global gerçeği açığa çıkardı. Meğer insanlık bu tür krizlere karşı hazırlıklı değilmiş. Yaşanılan dünya savaşlarına rağmen, insanlık dünyayı toz pembe görmeye şartlanmış... Şimdi işleyen kurumların yerine nelerin geçeceği hala bilinmiyor. Kıtanın kaderini değiştirdiğine inanılan Avrupa Birliği bile yetersizlikler arasında inişe geçmiş durumda.

Cumhurbaşkanlığı Sistemi

Şanslı olduğumuz için mi, yoksa siyasi bilincimizden ötürü mü bilemiyorum. Eğer bu koronavirüs salgınına eski sistemde, mesela parlamenter modelde yakalansaydık, ne yapardık acaba? 1999 depremi gibi büyük bir felaket karşısındaki çaresizliklerimizi hatırlıyor musunuz? Şimdi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın merkezinde bulunduğu ve her çeşit sorumluluklar içerdiği Cumhurbaşkanlığı Sistemi, Türkiye için koronavirüs salgınının bir felakete dönüşmesini engelledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan Cumhurbaşkanlığı Sistemi'nin iki yıllık icraat bilançosunu açıklarken, bu gerçeği hepimiz herhalde hissetmişizdir.

Dünya krizde

Ancak dünya Türkiye'den ibaret değil. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Asya'nın, Afrika'nın ülkeleri ekonomik krizlerin pençesinde kıvranıyor. Çoğu ülkelerin krizler için sakladıkları fonlar tükenmiş durumda. Bazı Afrika ülkeleri için açlık en aktüel sorun halinde. Amerika Birleşik Devletleri ise, neredeyse bir iç savaşın eşiğine geldi. Rönesansın doğum yeri İtalya'nın koronavirüse teslim olması bile kayda değer bir durumdur.

Nükleer denge

Galiba şu anda şükretmemiz gereken durum dünya ülkeleri arasındaki nükleer dehşet dengesidir. Bu dehşet dengesi olmasaydı insanlık kim bilir kaç tane yeni dünya savaşı yaşayacaktı? 1945'ten geriye doğru insanlık tarihinin savaşlarını gözden geçirirseniz ne demek istediğimi anlarsınız. İnsanlık artık vekalet savaşlarını ve teröre verilen

desteği de bitirse, çok hayırlı olacaktır.

Biz glyz

Sonuçta biz Türkiye Cumhuriyeti olarak yeni dünya düzenine eskisinden daha güçlü, kararlı ve istikrarlı giriyoruz. Ama bir ülkenin durumu, dünyanın yönünü belirleyemiyor. Dilerim önümüzdeki dönemin istikrarsızlıkları ve bunalımları bizi çok etkilemeden geride kalırlar.